

Η φυσική αποκάλυψη

/ Γνώμες

- **Γράφει ο π. Δημήτριος Μπόκος**

Ποτέ δεν παύει η Εκκλησία να εμπορεύεται από τη βαθύτατα ορθόδοξη αυτοσυνειδησία της και να τη διακηρύττει όπου δει με πλήρη, ακριβή και ξεκάθαρη επίγνωση.

Η Κυριακή της Ορθοδοξίας που μόλις προηγήθηκε, είναι ένα ορόσημο στον διαχρονικό νικηφόρο αγώνα της επί όλων των αιρέσεων, που ως πύλες του Άδου επιζητούν μάταια να κατισχύσουν επάνω της, αλλά ο διάπλους της Εκκλησίας συνεχίζεται χωρίς στάσεις και ανάπαυση. Τρικυμιώδης μεν, αλλά «θεαρχίω νεύματι» κατευθυνόμενος, φωτίζεται ανελλιπώς από φάρους πνευματικούς, που με εξαιρετική ευκρίνεια δείχνουν σε σκοτεινούς καιρούς την Ορθόδοξη αλήθεια. Ανάμεσά τους ο αρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς (Β΄ Κυριακή Νηστειών).

Οι αγώνες του σημάδεψαν την εκκλησιαστική ιστορία κατά τον 14ο αι., έναντι

δυτικών κυρίως επιδράσεων, που είχαν αρχίσει να επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη σκέψη και τον τρόπο της Ανατολής. Ορθοτόμησε τον λόγο της αληθείας, φέρνοντας στο προσκήνιο τη θεολογία των αγίων Πατέρων και τη βαθιά πνευματική εμπειρία της Εκκλησίας, τα μεγάλα εχέγγυα για τη σωτηρία του ανθρώπου, την ασφαλή δηλαδή πορεία του από την πτώση στην ανόρθωση, στην κάθαρση της καρδιάς από τα πάθη, στον φωτισμό του νου από τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος, στην πραγματική, υπαρκτική και όχι απλώς θεωρητική ένωση του ανθρώπου με τον Θεό.

Κατ' αρχήν, η Εκκλησία μας δέχεται ότι ο άνθρωπος, θεώμενος τον υπέροχο φυσικό κόσμο, μπορεί να γεμίσει θαυμασμό και να αναγάγει τη σκέψη του στον Θεό. Δεν μπορώ να βλέπω το ρολόι και να αγνοώ τον ωρολογοποιό, έλεγε κάποιος άθεος. «Τα αόρατα αυτού (του Θεού) από κτίσεως κόσμου τοις ποιήμασι νοούμενα καθοράται», λέει και ο απόστολος Παύλος (Ρωμ. 1, 20). Από τα ορατά κτίσματα βλέπεις τον αόρατο Θεό. Και τίδεν έκανε για μας ο φιλάγαθος Δεσπότης «προς βελτίωσιν ηθών και οδηγίαν προς αρετήν»! αναφωνεί ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς. «Δι' ημάς προ ημών γηνεθεμελίωσεν, εφήπλωσε θάλασσαν, πλουσίως επ' αυτά τον αέρα εξέχεε... Αυτόν τον αισθητόν πάντα κόσμον» τον έκανε καθρέφτη των υπερκοσμίων, ώστε, βλέποντάς τον και χρησιμοποιώντας τον σαν μια θαυμάσια σκάλα, να φτάνουμε σε εκείνα (τα υπερκόσμια).

Ακόμα, ο άνθρωπος μπορεί με τον εγγεγραμμένο μέσα του πνευματικό νόμο, τη συνείδηση, να αποφύγει την πλήρη εξαχρείωσή του. Ο νόμος αυτός είναι για τον άγιο Γρηγόριο κανόνας απαρέγκλιτος, κριτής ανεξαπάτητος, διδάσκαλος απαραλόγιστος. Αν προσέχαμε σωστά τη συνείδησή μας, δεν θα είχαμε ανάγκη άλλου διδασκάλου «προς την του αγαθού κατανόησιν».

Παρ' όλα αυτά, η φυσική λεγομένη αποκάλυψη, ο φυσικός δηλαδή κόσμος και ο έμφυτος νόμος της συνείδησης, έχει μόνο εισαγωγικό και προπαιδευτικό ρόλο. Είναι νηπιακό στάδιο μπρος στην αποκάλυψη που έγινε με την ενσάρκωση του Χριστού, η οποία έφερε την τέλεια συνάφεια θείας και ανθρώπινης φύσης, την οντολογική ένωση ανθρώπου και Θεού, την πολυπόθητη θέωση (αγ. Γρηγορίου Παλαμά, Ομιλία 3, PG 151, 36AB).